

Lausunto palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaariosta

Kunnanhallitus 27.04.2023 § 72
179/00.01.02.03/2023

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi.

Siun sotien tulevaisuuslautakunta pyytää alueen sidosryhmiltä kirjallista lausuntoa palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaariosta. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntoja on mahdollista antaa 2.5.2023 saakka.

Materiaalit löytyvät tästä linkistä [Palvelustrategia](#)

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman laatiminen on käynnissä. Hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman hyväksymisestä kesäkuussa 2023.

- Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisen tavoitteet ja reunaehdot palvelujen järjestämiselle.
- Palveluverkkosuunnitelma konkretisoi tavoitteet. Siinä määritellään, missä ja millä tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuotetaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella.
- Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma ovat osa Siun sotien strategiakokonaisuutta. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös Pelastuslaitoksen palvelutasopäätös.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma ulottuvat 15 vuoden päähän eli pitkälle 2030-luvulle saakka.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategijahtaja Ilkka Pirskanen ja muutosjohtaja Elina Felin esittelivät palvelustrategiaa ja palveluverkkosuunnitelmaa 21.4. kunnanhallitukselle.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää todeta lausuntonaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023 – 2027 luonnoksesta ja palveluverkon skenaarioista vuoteen 2038 seuraavaa:

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen pohjoiskarjalaisen väestön sosiaali- ja terveystalouden palvelujen suunnan linjaava palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa on tavoitteiltaan kunnianhimoinen ja ottaa kattavalla tavalla huomioon palvelujen järjestämisen mahdollisuudet ja kehittämisen maakunnassa, jonka väestö ikääntyy ja jossa pitkät etäisyydet, harva asutus ja julkisen liikenteen vähäisyys/puuttuminen vaikuttavat sekä palvelutuotantoon että palvelujen saatavuuteen. Palvelustrategian kunnianhimoinen palvelulupaus ”oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa” edistää toteutuessaan maakunnan väestön terveyttä ja turvaa palvelut, mutta edellyttää hyvinvointialueelta onnistumista kautta linjan.

Palvelustrategian pullonkauloja tulevat olemaan strategialuonnoksessa tunnistetut ja esille tuodut henkilöstön riittävyys, osaaminen, työhyvinvointi ja sitoutuminen. Ilomantsin kunta muistuttaa, että henkilöstö pitää ottaa

nykyistä paljon enemmän mukaan oman työnsä suunnitteluun ja kehittämiseen eikä kehittäminen saa olla vain esihenkilölähtöistä. Luonnoksessa esitetty henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseksi laadittava henkilöstöohjelma on nostettava yhdeksi hyvinvointialueen prioriteeteista.

Sähköisten palvelujen ja digitaalisen palvelualustan kehittäminen ovat ehdottoman tärkeitä palvelujen saatavuudessa ja saavutettavuudessa. Tässäkin olennaista on henkilöstön osaamisen kehittäminen sähköisten palvelujen hallinnassa ja tarjoamisessa. Henkilöstön on osattava erottaa, millainen asiakas hyötyy sähköisistä palveluista ja millainen asiakas henkilökohtaisesta palvelusta. Toimivat sähköiset palvelut tukevat kansalaisten omaehtoista asioidensa hoitamista ja omahoitoa sekä vapauttavat henkilöstön työaikaa kasvokkain kohdattavien asiakkaiden hoitoon.

Palvelustrategian kirjaukset asiakasohjauksen yhden luukun periaatteesta ovat oikeat. Muutos siihen, että asiakkaan tarpeet selvitetään yhdellä yhteydenotolla, on suuri. Hyvinvointialueen on resursoitava henkilöstön tukemiseen ja kouluttamiseen muutoksen varmistamiseksi. Onnistuessaan asiakasohjaus säästää resursseja ja ohjaa asiakkaan suoraan oikealle hoitopolulle.

Hyvinvointialueen keskitetyistä palveluista reuna-alueiden, kuten Ilomantsin, kannalta merkittävä on ensihoitopalvelun toimivuus, jonka kehittäminen on huomioitu hyvin palvelustrategiassa. Kotiin vietävien palvelujen kehittäminen tukee palvelustrategian linjausta mahdollisimman pitkän, turvallisen ja laadukkaan kotona asumisen mahdollistamisesta.

Ilomantsin kunta pitää hyvänä monituottajuus -mallin esille nostamista palvelujen järjestämisessä. Toimivien palvelujen turvaamiseksi tarvitaan myös yrittäjien tuottamia sote-palveluja, joita hyvinvointialue tarjoaa asiakkailleen ostopalveluina tai palvelusetelienä.

Kuntien kannalta toimivat yhteistyörakenteet hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja muiden kumppanien kesken takaavat väestön hyvinvoinnin kehittämistä ja terveyden edistämistä. Tätä työtä palvelee hyvinvointialueen, maakuntaliiton ja kuntien välinen sopimus yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta.

Hyvinvointialueen kansallisiin ja alueellisiin riskiarvioihin perustuva valmiussuunnittelu sekä huoltovarmuuden turvaaminen tukevat myös kunnan kriisinkestävyttä. Myös palvelustrategian nosto kestäväen kehityksen edistämisestä on tarpeellinen.

Palvelutarpeiden ja resurssien sovittaminen asettaa hyvinvointialueen päätöksentekijöille haasteensa, sillä resurssivaikutusten kustannusarviot talouden ja henkilöstön osalta eivät ole käytettävissä palvelustrategialuonnoksessa. Myös mittareiden valmistelu on kesken. Kunta joutuu perustamaan kokonaislausuntonsa siihen, että strategiaan asetetut tavoitteet toteutetaan edellä mainituista haasteista huolimatta.

Palveluverkon skenaarioista Ilomantsin kannalta on paras Skenaario 1, jossa Ilomantsin sote-asema on yksi maakunnan viidestä laajan palvelun asemasta. Skenaario ottaa muihin skenaarioihin verrattuna parhaiten huomioon Ilomantsin pitkät välimatkat, jotka pisimmillään ovat 50-60 kilometriä kuntakeskukseen. Vuodeosastotoiminnasta ja alueellisesta lääkäripalvelusta vastaavan laajan palvelun sote-aseman sijoittumista

Ilomantsiin tukee viime vuonna valmistunut asumispalvelutilojen peruskorjaus ja terveysaseman rakentaminen Toivonlahteen saman katon alle. Uusi terveysasema mahdollistaa myös kuvantamistutkimukset, joita varten rakennettiin tila uusine laitteistoineen. Jo rakennettujen tilojen lisäksi sote-aseman rakennuksessa on tilaa, jota voidaan hyödyntää lisärakentamisella/muutostöillä hyvinvointialueen tuleviin tarpeisiin.

Myös Skenaariot 2 ja 3 lupaavat Ilomantsin säilyvän laajan palvelun sote-asemana. Skenaariossa 2 liikkuvia palveluja lähialueelle viedään laajan palvelun asemalta käsin ja Skenaariossa 3 lähipalvelupisteiden verkosto on laaja. Vaihtoehdot eivät ole täysin poissuljettuja Ilomantsin kannalta, mutta näiden skenaarioiden toteutuessa on varauduttava siihen, ettei henkilöstö riitä yhtäaikaisesti sekä sote-asemalle, liikkuvien ja/tai lähipalvelujen toteuttamiseen.

Skenaarionvaihtoehdon 1 toteutuessa sote-asema on vahva palvelun tarjoaja, jonka uskoisi houkuttavan sote-alan osaajia työyhteisön riittävän isolla koolla, sote-aseman hyvällä varustuksella ja toimivalla työympäristöllä.

Päätös

Hyväksyttiin

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. kirjaamo@siunsote.fi.